

EXPUNERE DE MOTIVE

LEGE pentru modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

Barierele legislative care stau în calea participării cetățenilor la viața politică în România sunt unele dintre cele mai mari din Uniunea Europeană. Deși cetățenii României își doresc implicarea în politică și reînprospătarea clasei politice¹, actuala legislație face acest demers foarte greu de realizat. Pragul electoral ridicat (5% din totalul voturilor valabil exprimate) și numărul de semnături cerute pentru înscrierea candidaturilor (1% din numărul celor înscriși în registrul electoral) sunt principalele piedici cu care s-au confruntat toate partidele nou înființate după reformele din 2015.

Prezentul proiect de lege propune:

- scăderea pragului electoral de la 5% la 3%;
- scăderea numărului de semnături necesare depunerii candidaturilor de la 1% din numărul celor înscriși în listele electorale la 0.5% din numărul de voturi valabil exprimate la ultimele alegerile parlamentare.

SITUAȚIA ACTUALĂ

Pragul electoral utilizat în prezent (5%) este cel mai ridicat dintre cele practicate în Uniunea Europeană. Exemple de țări cu praguri electorale mai mari sunt Rusia cu un prag electoral de 7% și Turcia, cu un prag de 10%.²

Pragul electoral de 5% este, de altfel, și pragul maxim recomandat de Comisia de la Veneția, prin Codul său de bune practici în materie electorală. Considerăm că în România nu există motive pentru ca acest număr să fie maximul admisibil. Rolul unui prag electoral este să

¹ Cristi Andrei, Andrei Tiut, *Raport sondaj de opinie - impactul propunerilor campaniei Politică fără bariere* (iunie 2015).

² Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), *Raportul privind pragurile și alte caracteristici ale sistemelor electorale care împiedică accesul partidelor în Parlament* (2008).

păstreze un Parlament suficient de agregat încât să poată fi formată o guvernare stabilă dar, în același timp, să prejudicieze cât mai puțin libera exprimare a voinței cetățenilor.

Un sistem electoral trebuie să asigure o cât mai bună reprezentare a dorințelor cetățenilor, să fie un sistem cât mai incluziv, dar și să asigure posibilitatea unei guvernări stabile. Pragul electoral legal este un instrument prin care se poate crește reprezentarea sau se poate crește stabilitatea guvernării prin scăderea numărului de partide care participă la viața politică parlamentară. În acest moment România nu are o problemă legată de stabilitate politică, România are o problemă legată de reprezentarea opțiunilor cetățenilor.

La ultimele alegeri pentru Camera Deputaților și Senat, aproape 500.000 de voturi (adică 7% din total) au fost acordate unor partide și alianțe care nu au trecut pragul electoral. Aceste voturi reprezintă cetățeni ale căror opțiuni electorale nu se regăsesc în componența Parlamentului. Sentimentul lipsei de reprezentare duce la creșterea dezinteresului și la lipsa de participare politică. România are una din cele mai reduse rate de participare politică din Europa. Prezența la vot este în continuă scădere la alegerile parlamentare: 76% în 1992 și 1996, 65% în 2000, 58% în 2004, 39% în 2008, 41% în 2012 și 39% în 2016.

Numărul de semnături cerute pentru înscrierea candidaților în cursa electorală în România este de asemenea unul din cele mai ridicate din Uniunea Europeană. În general, statele europene care cer un anumit număr de semnături pentru înscrierea unui candidat în cursa electorală cer un număr simbolic de semnături, de la câteva zeci la câteva sute (Slovenia - 15, Irlanda - 30, Croația - 500, Irlanda - 1500, Germania - maxim 2000³). Numărul foarte mare de semnături necesar a fi strânse este o piedică semnificativă pentru partidele noi sau pentru candidații independenți.

În România există la nivelul societății o nevoie pentru înprospătarea clasei politice și pentru apariția unor partide noi. După cum reiese dintr-un sondaj realizat de mai multe ONG-uri implicate în reforma electorală, 38% din populația României crede că este nevoie de apariția unor partide noi⁴.

³ Directoratul General pentru Afaceri Interne (Parlamentul European), *Independent candidates in national and European elections*, disponibil la adresa web

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/493008/IPOL-AFCO_ET\(2013\)493008_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/493008/IPOL-AFCO_ET(2013)493008_EN.pdf).

⁴ Cristi Andrei, Andrei Tiut, *Raport sondaj de opinie - Impactul propunerilor campaniei Politică fără bariere* (iunie 2015).

RECOMANDĂRI

Rezoluția 1547 din 2007 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei recomandă, pentru democrațiile stabile, un prag electoral de 3%⁵.

Codul bunelor practici în materie electorală elaborat de Comisia de la Veneția recomandă ca legea să nu impună colectarea semnăturilor a mai mult de 1% din numărul alegătorilor⁶.

Tot Codul bunelor practici în materie electorală recomandă ca verificarea semnăturilor trebuie să fie reglementată de norme clare.⁷

PROPUNERE LEGISLATIVĂ

Actualul proiect legislativ propune scăderea pragului electoral pentru alegerile parlamentare de la 5% cât este acum la 3% din totalul voturilor valabil exprimate la nivel național. În cazul alianțelor politice și alianțelor electorale, la pragul de 3% se adaugă, pentru al doilea membru al alianței, 2% din voturile valabil exprimate pe întreaga țară și, pentru fiecare membru al alianței, începând cu al treilea, câte un singur procent din voturile valabil exprimate fără a se putea depăși 7% din aceste voturi. Pragul alternativ de 20% din totalul voturilor valabil exprimate în cel puțin 4 circumscripții electorale rămâne neschimbat.

De asemenea se propune scăderea numărului de semnături necesare înscrierii candidaturilor de la 1% din numărul celor înscriși în listele electorale (182.751⁸), cât este acum, la 0,5% (36.060⁹) din numărul din numărul de voturi valabil exprimate la ultimele alegerile parlamentare, în cazul în care se înscriu candidați în toate circumscripțiile electorale. În cazul în care se candidează doar într-o singură circumscripție, numărul scade la 0,5% din numărul de voturi valabil exprimate în circumscripția respectivă la ultimele alegeri parlamentare. În cazul

⁵ Paragraful 58 din Rezoluția nr. 1547/2007 a Consiliului Adunării Parlamentare a Europei.

⁶ Paragraful. 1.3. din *Codul de bune practici în materie electorală* (2002), Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția).

⁷ Paragraful. 1.3. din *Codul de bune practici în materie electorală* (2002), Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția).

⁸ Conform Autorității Electorale Permanente, numărul total de cetățeni cu drept de vot înscriși în Registrul electoral la data de 4 august 2016 era de 18.277.372. A se vedea, în acest sens, <http://www.roaep.ro/prezentare/stire/numarul-total-de-alegatori-inscrisi-in-registrul-electoral-la-data-de-4-august-2016/>.

⁹ Număr de voturi valabil exprimate la alegerile parlamentare din anul 2016: 7.212.022.

județelor României 0,5% din numărul de voturi valabil exprimate în circumscripția respectivă la ultimele alegeri parlamentare variază între aprox. 351 în cazul județului Covasna și aprox. 1286 în cazul județului Iași. La Bucuresti este vorba despre 3692 de semnături.¹⁰

TEMA		PREVEDERI ACTUALE		MODIFICĂRI PROPUSE	
PRAGURI	PARTIDE	5%		3%	
SEMNĂTURI	PARTIDE	1%*	182.751	0,5%**	36.060
			1800 -17.400		351 - 3692

* Din numărul celor înscriși pe liste electorale

** Din numărul total de voturi exprimate la ultimele alegeri parlamentare

BENEFICII

Reducerea numărului de semnături necesare depunerii candidaturilor dă posibilitatea unui număr mai mare de formațiuni politice și candidați independenți să se înscrie în competiția electorală.

Reducerea pragului electoral dă posibilitatea mai multor partide și candidați independenți să facă parte din Parlament, mărindu-se numărul cetățenilor ale căror opțiuni electorale se regăsesc în Parlament.

¹⁰ Număr de voturi valabil exprimate la alegerile parlamentare din anul 2016 în Covasna: 70221, Iași: 257254, Bucuresti: 738539.

Considerăm că aceste modificări duc la o mai bună participare a cetățenilor la viața politică cât și la o mai bună reprezentare a opțiunilor lor în Parlamentul României.

În numele inițiatorilor:

Florina Presadă (senator USR)

Tudor Benga (deputat USR)

Matei Dobrovie (deputat USR)

Radu Mihail (senator USR)

